

01.06.1947

Rezistența anticomunistă

Instaurarea comunismului în România a provocat încă de la început opoziția regelui Mihai I, a partidelor politice democratice și a liderilor acestora, a cadrelor armatei, a unor largi categorii sociale. „Greva regală” împotriva guvernării Petru Groza, protestele liderilor PNL și PNȚ, Dinu I.C. Brătianu, Iuliu Maniu, Ion Mihalache au fost printre primele acțiuni de împotrivire a instaurării comunismului stalinist în România. În aceeași perioadă, a primilor ani postbelici, împotriva ocupației sovietice și a planurilor de comunizare a țării au acționat mai multe nuclee militare sprijinite în rezistența lor de populația din zonă. Primii conducători ai acestei mișcări au fost generalii Aurel Aldea, Constantin Eftimie, Ion Mihăiescu, amiralul Horia Măcelariu, cei care avuseseră un rol important în înlăturarea regimului Ion Antonescu, dar care curând au identificat planurile de sovietizare a României. Până în anul 1948, ei au creat Mișcarea Națională de Rezistență în care mai intrau generalii Gh. Manu, I. Carlaonț, țărănistul Ioan Bujoiu [I. Scurtu, Gh. Buzatu, Istoria românilor..., op. cit., p. 567], legionarii Nestor Chioreanu și Nicolae Pătrașcu. Mișcarea de Rezistență a înființat mai multe grupuri armate în Carpați Orientali și Meridionali, în zona Munților Apuseni, Vrancea, Făgăraș, Bucegi: „Haiducii Muscelului”, „Sumanele Negre”, „Haiducii lui Avram Iancu”, „Graiul Sângelui”. În aceste grupuri de rezistență militară, unele dintre ele lichidate de Securitatea Poporului în 1948, au mai intrat prof. Ion Vulcănescu, Nicolae Balaban, generalii Nicolae Ciupercă (comandant al armatei române în războiul antisovietic), Grigore Moșteanu, col. I. Gradin, maiorul G. Lățea, col. Ion Tobă. În martie 1948, gen. N. Ciupercă a îndeplinit planul unei operațiuni militare, care trebuia desfășurată pe Valea Prahovei, în colaborare cu grupurile din Capitală, Brașov, Timișoara, Cluj, Caracal, vizând arestarea guvernului Groza, cu sprijinul unei intervenții anglo-americane. Planul era însă lipsit de realitate având în vedere atitudinea celor două mari puteri față de România, încât în vara anului 1950 membrii mișcării au fost identificați, arestați, condamnați și încarcerați, după lupte intense purtate în zonele Muscelului, Făgărașului, munților Vrancei și Predealului. În noaptea de 5-6 mai 1950, Direcția Securității Poporului, condusă de Pantelimon Bodnarenko (zis Pantiușa) românizat, Gh. Pintilie, fost agent NKVDE, numit de Gh. Gheorghiu-Dej în fruntea serviciilor de siguranță și securitate, a declanșat acțiunea generală de arestare a liderilor tuturor partidelor democratice la nivel de țară, precum și a personalităților considerate potențial periculoase pentru noul regim. Mii de persoane au aglomerat lagărele și închisorile comuniste pentru a fi exterminate prin înfometare, muncă forțată, tortură, teroare, „reeducare”. Printre cei arestați atunci se afla și avocatul ploieștean Mircea Ionescu-Quintus, lider al tineretului liberal (născut la Odessa în 1917), deținut politic, după 1990 președinte al P.N.L., președinte al Senatului României și Ministru de Justiție [D. Deletant, Teroarea comunistă în România, Iași, 2001]. Destalinizarea, „dezghețul” lui Nikita Hrușciiov și revoluția ungară a lui Imre Naghi din 1956 au

generat în România, în octombrie 1956, o mișcare cu puternice conotații liberale și antisovietice în mai multe localități ale țării, precum București, Iași, Cluj, Timișoara, Oradea. Cele mai intense manifestări au avut studenții din centrele universitare de la Cluj, Iași, Timișoara, precum și muncitori din București. Lichidarea revoluției maghiare prin intervenția brutală a armatei Pactului de la Varșovia, precum și măsurile întreprinse de Securitatea Poporului au determinat înfrângerea din fașă a mișcărilor de protest în România [D. Deletant, op. cit., pp. 41-43]. Siguranța de care dăduse dovadă România, în cadrul Pactului de la Varșovia și al „lagărului comunist”, l-au determinat pe Nichita Hrușciiov să decidă retragerea armatelor sovietice din România. După o nouă, dar scurtă etapă de măsuri represive împotriva unor disidenți intelectuali (cazul lui Nicolae Steinhardt), precum și al ultimelor mișcări de rezistență armată (cele conduse de către Toma Arnăuțoiu), la începutul anilor '60, regimul Gheorghiu-Dej a procedat la o relativă liberalizare. În ianuarie 1963, deținuții politici au început să fie eliberați, dar sub o strictă supraveghere, cu domiciliu forțat. Mulți dintre ei au fost constrânși să semneze colaborări cu Securitatea, astfel încât în 1964 pe statele de plată figurau 62.000 de informatori. Conferința de la Helsinki pentru Securitate și Cooperare în Europa (1973-1975), prin actul final semnat la 1 august, obliga autoritățile românești să consimtă la recunoașterea și apărarea drepturilor omului. Acest fapt putea crea în realitate, pentru opoziții și disidenții regimului Ceaușescu, o platformă prin care putea fi criticată dictatura comunistă de la București. La doi ani după Helsinki, dictatura lui Ceaușescu înregistrează două momente de criză majoră: dizidența lui Paul Goma și greva minerilor din Valea Jiului. De mult timp, Paul Goma era considerat de Securitate ca un scriitor „nesupus”. Încă din liceul de la Sibiu, și mai târziu în anii studenției, la București, Goma își exprimase dezacordul față de politica Partidului Comunist, iar în 1956 încercase organizarea unei manifestații studențești în sprijinirea revoluției din Ungaria. După ce a fost arestat și condamnat la doi ani închisoare pentru „tentativă de organizare de manifestație ostilă”, Paul Goma a intrat în supravegherea Securității. În 1966, a încercat să publice primul său roman, „Ostinato”, dar a fost refuzat de editură. A încercat să-și termine studiile, dar în 1967 a fost exmatriculat. Securitatea a încercat să-l atragă de partea sa, ca informator, dar Paul Goma a refuzat. În anul 1968, Goma și-a schimbat parțial atitudinea față de Ceaușescu, având în vedere poziția adoptată de acesta față de evenimentele din Cehoslovacia. Căsătorit cu fata unui vechi comunist – Petre Năvodaru și lărgindu-și cercul de prieteni de la Uniunea Scriitorilor, Paul Goma reușește să-și publice primele romane și să aibă primele legături cu Occidentul. Manifestul cehoslovac „Carta 77”, care acuza regimurile comuniste de nerespectarea drepturilor omului, l-a adus din nou în prim-plan pe Paul Goma. În ianuarie-februarie 1977, Goma și prietenii săi, Virgil Tănase și Dumitru Țepeneag, au adresat mai multe scrisori publice Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa, al căror conținut a fost făcut public și la Radio Europa Liberă. Scrisorile demascau dictatura Ceaușescu în fața Occidentului, în timp ce Goma devenise celebrul disident ce acorda prin telefon interviuri ziariștilor străini. Ambiguitatea reacției Securității permisesse ineditul acțiunilor lui Paul Goma și apropiaților săi din emigrație. În același timp, aceste acțiuni au determinat dizidența altor personalități intrate în această mișcare, atât în emigrație – precum istoricul Vlad Georgescu, cât și în țară – precum Vasile Paraschiv, Doina Cornea. În cele din

..... urmă, cu concursul autorităților comuniste de la București, Paul Goma a luat
..... calea exilului la Paris. După disidența Goma și marele cutremur din 4 martie, la
..... începutul lunii august 1977 regimul Ceaușescu se confrunta cu greva din Valea
..... Jiului. Minerii s-au revoltat datorită unui decret, din 30 iunie, care ridica vârsta de
..... pensionare de la 50 la 55 de ani, pentru o categorie profesională a cărei muncă
..... presupunea mari eforturi și sacrificii. Pornită de la Lupeni, greva a cuprins peste
..... 30.000 de mineri ce și-au ales ca lider pe Costică Dobre, lăcătuș la Paroșeni. În
..... cele din urmă, Ceaușescu a fost nevoit să vină la Lupeni (3 august) pentru a lua la
..... cunoștință revendicările minerilor și pentru a calma situația. Decretul a fost
..... anulat, ziua de muncă s-a redus la 6 ore, au fost majorate salariile. Pe de altă
..... parte, la indicațiile lui Ceaușescu, Securitatea a acționat pentru arestarea liderilor
..... greviștilor, o parte au fost condamnați, alții internați în spitale de psihiatrie sau
..... trimiși cu domiciliu forțat în alte regiuni. La circa un deceniu de la greva minerilor
..... se produceau evenimentele de la Brșaov. Începute pe 10 nov. 1987, cu protestele
..... muncitorilor de la Uzinele Tractorul, mișcările de revoltă la adresa dictaturii
..... ceaușiste s-au extins la 15 noiembrie în întreaga urbe, având ca centru de
..... manifestare sediul comitetului județean de partid. Manifestațiile au fost înăbușite
..... prin intervenția Securității, Miliției și a unor trupe militare. Măsurile represive ale
..... Securității au fost la fel de dure ca și în cazul grevelor din Valea Jiului. Revolta de
..... la Brașov, concomitentă cu mișcările studențești de la Iași, anunța criza
..... iremediabilă a dictaturii Ceaușescu. Au apărut și disidențe în interiorul P.C.R.
..... Astfel la Congresul al XII-lea al P.C.R. din 1979 un vechi activist de partid,
..... Constantin Pârvulescu, l-a criticat pe Nicolae Ceaușescu acuzându-l că pune
..... interesele personale înaintea intereselor partidului și ale țării. De asemenea, a
..... acuzat congresul că neglijează problemele reale ale țării, fiind preocupat de
..... glorificarea lui Ceaușescu. Acest atac fără precedent venea de la o persoană care
..... nu putea fi acuzată de sentimente pro-sovietice, Pîrvulescu fiind un apărător
..... fervent al autonomiei PCR. De asemenea, la vârsta de 84 de ani, nu putea fi
..... acuzat de ambiții personale așa că remarcile sale au fost considerate de presa
..... occidentală ca o dovadă a nemulțumirii din rândurile partidului. La 16 decembrie
..... 1980 a fost exclus din partid. În martie 1989, Constantin Pârvulescu a fost unul
..... dintre semnatarii scrisorii celor șase, alături de Alexandru Bârlădeanu, Corneliu
..... Mănescu, Gheorghe Apostol, Grigore Răceanu și Silviu Brucan. Scrisoarea a fost
..... publicată de posturile de radio BBC și Europa Liberă pe data de 11 martie 1989.
..... Scrisoarea a criticat politica urmată de regimul lui Nicolae Ceaușescu. Semnatarii
..... scrisorii au fost foarte repede arestați, interogați și puși în stare de arest la
..... domiciliu. Cu toate că nu avea un sprijin larg din partea populației, această
..... scrisoare a contribuit la demascarea și căderea sistemului comunist de opresiune.


~~~~~  
Carmen Băjenaru, Laura Elena Pandelache, Dragoș Mocanu, Costin Vrînceanu, Vasile Moga

~~~~~  
References: